

[Økonomi- og budgetministeren.]

Det er imidlertid uhyre vanskeligt at bedømme, hvornår disse udviklingstendenser i investeringer og eksport bliver af en sådan styrke, at den hjemlige efterspørgsel må bremses. Regeringen er fremdeles indstillet på at holde den økonomiske aktivitet på et sådant niveau, at vi kommer så tæt som muligt på fuld kapacitetsudnyttelse. Vel vidende at denne balance omkring den fulde udnyttelse af vore ressourcer også kan føre til, at der må foretages indgreb over for den hjemlige efterspørgsel til fordel for eksporterhvervene og de importkonkurrerende erhverv.

Dette understreger nødvendigheden af at holde igen på statens udgifter. En ting er, at den konjunkturpolitiske situation kan nødvendiggøre mere pludselige indgreb i anvendelsen af også de bevilgede beløb, sådan som det er sket tidligere, men det er min bestemte opfattelse, at vi kommer til at udvide bredden i vore forsøg på at reducere væksten i de offentlige udgifter. Og vi må udvide den tidsmæssige horisont. Vi må med andre ord forskyde vægten i indsatsen fra de mere kortsigtede til de langsigtede styringsproblemer omkring de offentlige udgifter.

Dette udelukker dog ikke, at en stramning hurtigt kan blive aktuel.

Alle med kendskab til budgetter, hvad enten det er private eller offentlige, vil vide, hvordan det er langt lettere at realisere spareønsker på visse udgiftsområder fremfor andre. Anlægsudgifter kan som regel lettere stoppes, udskydes eller trækkes i langdrag end de fleste driftsudgifter.

Men hvis der bliver tale om mere eller mindre permanente spareindgreb, er der en oplagt risiko for, at vi påfører os selv større omkostninger, eller vi spilder simpelt hen vore ressourcer.

I det lidt længere perspektiv er den værste skavank dog nok den, at vi risikerer at få en forvriddning i prioriteringen af løsningsmetoder af de forskellige offentlige opgaver.

Det gælder frem for noget, hvis sparepolitikken gennemføres der, hvor den som oftest er lettest — nemlig over for alle nye initiativer. Regeringen finder en sådan udvikling uacceptabel og unaturlig i et samfund, hvor der bestandig sker forandringer, og hvor der

derfor hele tiden opstår nye eller ændrede behov.

Må jeg minde om, at nødvendigheden af at begrænse væksten i de offentlige udgifter bl. a. er en følge af, at produktionsstigningen i de kommende år vil blive mindre end vi har vænnet os til. Baggrunden herfor er den mindre tilgang til arbejdsmarkedet. Dette er ikke et kortvarigt konjunkturproblem, men et forhold, som vi skal indrette os efter igennem mere end et årti. Og når der så oven i dette skal gribes ind i den samlede indenlandske efterspørgsel på grund af nødvendigheden af at fjerne betalingsbalanceunderskuddet, så må også de offentlige serviceydelser komme i søgelyset — ikke alene de nye, men også de eksisterende.

Der er grund til i særlig grad at fæstne sig ved det offentliges forbrug af arbejdskraft. Den mindre tilgang til arbejdsmarkedet i disse år og erhvervenes behov for ressourcer, når betalingsbalanceunderskuddet skal fjernes, må nødvendigvis føre til, at vi i det offentlige budgetpolitik holder os personaleforbruget ganske særligt for øje. Dette kræver imidlertid helt oplagt en langsigtet politik.

Det nu fremlagte finanslovsforslag og budgetoverslag viser en årlig stigning i statens anvendelse af arbejdskraft på omkring 1 pct. Men de tendenser i de kommunale udgifter, som man kan se af budgetteringen af tilskuddene til den kommunale servicevirksomhed, tyder på, at personalestigningen i de kommunale institutioner vil andrage 5-6 pct. årlig.

Dette illustrerer helt klart behovet for at få udvidet horisonten ved tilrettelæggelsen af den offentlige udgiftspolitik til at omfatte hele den offentlige sektor.

Jeg har herved villet understrege netop den langsigtede problemstilling i dansk økonomi og skal herefter vende tilbage til spørgsmålet om et bredere sigte i vore sparebestræbelser. Jeg tænker her ikke mindst på alle de områder, hvor det kræver lovændringer, hvis man vil ændre på udgiftsforløbet. I relation til betalingsbalanceproblemet er det naturligvis de samlede offentlige udgifters stigning, der tæller. Skal vi bringe væksten i de offentlige udgifter ned, og det er vi nødt til, så kan vi ikke undgå at berøre de opgaver, som kommunerne varetager, og